

Club de lectura

Sílvia Alcàntara. Olor de colònia

Juny del 2012

Coordinadora: Ester Sirvent

L'autora

Sílvia Alcàntara i Ribolleda va néixer Puig-reig (Berguedà) l'any 1944 i als sis mesos d'edat la seva família es va traslladar a la Colònia Vidal, una colònia tèxtil situada al marge del Llobregat. Als catorze anys es va posar a treballar a la fàbrica i més tard va iniciar els estudis de comerç, que li van permetre trobar una feina d'administrativa. Als vint anys es va traslladar a Terrassa, on viu actualment.

Sempre conscient de la seva manca de formació lingüística en català, a l'inici de la democràcia va prendre la determinació d'estudiar-lo i es va inscriure als cursos de Normalització Lingüística. Al mateix temps que aprenia la seva llengua, s'interessava per l'escriptura i va començar a compondre narracions, algunes d'elles premiades en diversos certàmens locals. Aquells petits èxits la van esperonar a escriure més i tan bon punt, a principis de la dècada de 1980, es va crear l'Aula de Lletres s'hi va matricular i durant tres anys va perfilar les tècniques d'escriptura. En acabat, va entrar a treballar a la mateixa escola, on va realitzar tasques administratives. Més tard l'escola va traslladar-se a l'Ateneu Barcelonès.

Tot i el desengany de les dues primeres novel·les, que van quedar inèdites, Sílvia Alcàntara el 2009 va aconseguir publicar a Edicions de 1984 la novel·la *Olor de Colònia*. El relat, que reconstrueix la vida d'una colònia tèxtil catalana pels volts de 1950, ha produït

un gran impacte en el panorama català per la seva maduresa i qualitat literàries.

L'any 2011 va publicar a Edicions de 1984 la seva segona novel·la, *La casa cantonera*, en què explora el tema de la gelosia fraternal i de parella i els secrets d'una família en un poble miner inconcret del Berguedà, comarca en què va néixer.

Després d'iniciar-se en el món literari català amb un debut tan exitós Sílvia Alcàntara compagina l'ensenyament de tècniques d'escriptura a l'Ateneu Terrassenc amb la preparació de noves ficcions. També és sòcia fundadora i presidenta de l'associació cultural "Un munt de mots" de Terrassa.

Sobre *Olor de colònia*

Al llarg del segle XIX i bona part del XX, a les ribes de molts rius de Catalunya (per exemple l'alt Llobregat) van néixer fàbriques tèxtils que aprofitaven l'energia del riu per a la seva producció alhora que en feien servir l'aigua per a diversos processos. Al voltant de moltes d'aquestes fàbriques van créixer les anomenades Colònies, que eren petits pobles on vivien els treballadors de la fàbrica així com els amos i directius. Les Colònies gaudien de tots aquells serveis necessaris perquè ningú n'hagués de sortir per a les coses més habituals. Hi havia *colmado*, escola (habitualment de monges) i, en alguns casos, fins i tot un convent, una església, així com serveis com el bar o la perruqueria.

L'amo de la Colònia apareixia un cop al dia per reunir-se amb el director, analitzar el funcionament

de la fàbrica i prendre les decisions escaients. Tot el que passava a la Colònia depenia de la seva voluntat. Les vivendes eren de diversos tipus (depenent del lloc que s'ocupava a la fàbrica) i hi havia un parell de torres: una d'elles per al director i la seva família i l'altra per a l'amo. Quan moria algun càrrec que s'havia de substituir, la vídua i els fills havien d'abandonar la vivenda per deixar pas al successor i la seva família. Es pot afirmar, doncs, que a les Colònies es vivia en un entorn tancat i endogàmic.

La novel·la recorre la vida en una d'aquestes Colònies durant una vintena d'anys (1950 - 1970) i reflecteix bé aquest ambient resclosit. En un entorn d'aquest tipus les enveges, els malentesos, els amors que van acabar en casaments alternatius, els rumors, la por del què diran... són el pa de cada dia així com la perfecta estratificació de classes segons la posició que s'ocupava a la fàbrica.

La novel·la reflecteix l'acritud que creix a les persones i entre les famílies per viure en aquells nivells de dependència (de l'amo, del director, de l'encarregat, de les monges, dels veïns...). L'amistat i camaraderia d'una de les monges joves amb una alumna es qualifica ràpidament com una cosa de què ningú parla però que és a totes les murmuracions i que, per a la mare superiora, és una tendència pecaminosa.

També hi ha fraus, estafes, assassinats i moltes mentides que han creuat els temps fins que els ha arribat l'hora; amors lícits, il·lícits i migpensionistes; fills bastards i sexe vicari. Els temps canvien, les criatures creixen, els vells moren, els uns progressen i els altres n'han de marxar. La Colònia és una microsocietat però allà dins ocorre també tot el que s'esdevé a fora, només que amb un dramatisme més accentuat.

Olor de colònia
(dimarts 26/06/12)

Què n'han dit?

"*Olor de Colònia* s'integra a aquella veta de la literatura catalana caracteritzada per un realisme mineral i la voluntat de narrar amb preciosisme de detalls un món, per regla general, ja desaparegut. Aquesta obra significa un merítós debut literari d'Alcàntara i una aposta digna per un tipus de literatura de projecció popular. És una novel·la ben estructurada, amb un llenguatge apropiat i fluent, amb un bon domini de la tècnica narrativa, que sobretot s'exalça en la naturalitat dels soliloquis, concebuts per cobrir el buit que han deixat els espaiosos hiats temporals de la vasta cronologia que abraça l'obra."

(**Lluís Muntada**. "Narrar un temps hermètic", El País. Quadern, 14 de maig de 2009, p. 5)

"*Olor de Colònia* es uno de los libros más sólidos que se han publicado en catalán últimamente y la aparición de Sílvia Alcàntara un fenómeno equiparable al que representaron en su momento María Barbal y *Pedra de tartera*. [...] *Olor de Colònia* es una novela muy clásica, pero muy sabia, de una sorprendente madurez, equilibrada, que se lee sin parar, se aleja de los lugares comunes y los golpes de efecto que hacen infumables tantas novelas ambientadas en la Catalunya fabril y en la posguerra, y encuentra su propio camino en la construcción a través de múltiples facetas y en la contención de los sentimientos. Más allá de consideraciones sociológicas, la Colonia aparece como un lugar en que un grupo de gente 'es tapen les misèries els uns als altres'. Repito: una de las mejores novelas catalanas de los últimos tiempos, comparable a *Pa negre* de Emili Teixidor."

(**Julià Guillamon**. "Cerrado, absorbente, único", "La Vanguardia. Culturas", 25 de febrer de 2009, p. 6)

Fonts:

<http://www.escriptors.cat/autors/alcantaras/>

Ens podeu seguir al blog:

<http://www.bibgirona.cat/blogs/club-de-lectura>

Obres de Sílvia Alcàntara

Novel·la

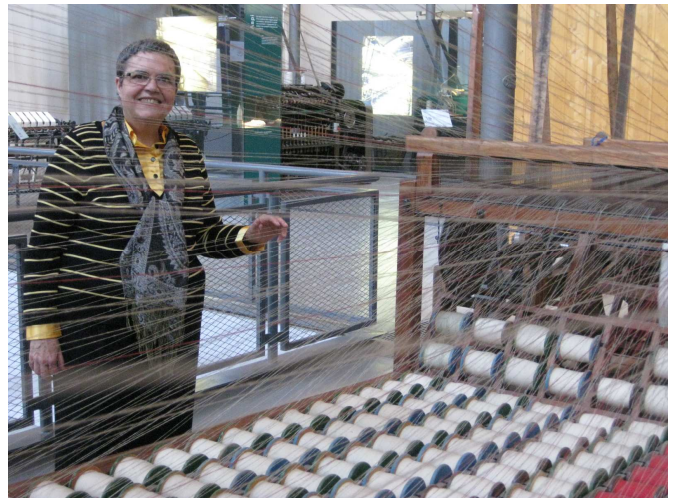
- *Olor de Colònia*. Barcelona: Edicions de 1984, 2009.

- *La casa cantonera*. Barcelona: Edicions de 1984, 2011.

Sabíeu que...

Sílvia Alcàntara amb la seva obra *Olor de Colònia* va desbancar Stieg Larsson de les llistes de vendes en català.

TV3 en coproducció amb Diagonal TV han rodat aquest hivern una "TV movie" basada en aquesta novel·la i ambientada a la Colònia Vidal.

Biblioteca Comtat de Cerdanya
Claustre, 12
17520 Puigcerdà
Tel. 972880304

biblioteca@puigcerda.cat
www.bibgirona.net/puigcerda/